

HOTĂRÂREA Nr.40 **din 7 noiembrie 2000**

privind contestarea înregistrării candidaturii domnului Lucian Orășel pentru funcția de Președinte al României

Publicată în Monitorul Oficial nr.622 din 30.11.2000

Lucian Mihai	- președinte
Costică Bulai	- judecător
Constantin Doldur	- judecător
Kozsokár Gábor	- judecător
Ioan Muraru	- judecător
Nicolae Popa	- judecător
Lucian Stângu	- judecător
Florin Bucur Vasilescu	- judecător
Romul Petru Vonica	- judecător
Mariana Trofimescu	- procuror
Gabriela Dragomirescu	- magistrat-asistent

La data de 31 octombrie 2000 Biroul Electoral Central a înaintat Curții Constituționale, în vederea soluționării, Contestația înregistrată la nr.255 din 31 octombrie 2000, formulată de doamna Veronica Nanu. Contestația privește înregistrarea candidaturilor domnilor Lucian Orășel și Paul-Philippe Hohenzollern pentru funcția de Președinte al României la alegerile din 26 noiembrie 2000 și formează obiectul Dosarului nr.346D/2000.

De asemenea, la data de 3 noiembrie 2000 Biroul Electoral Central a înaintat Curții Constituționale, în vederea soluționării, Contestația înregistrată la nr.320 din 2 noiembrie 2000, formulată de doamna Veronica Gîndac și care formează obiectul Dosarului nr.362D/2000.

Tot astfel, la data de 5 noiembrie 2000 Biroul Electoral Central a înaintat Curții Constituționale, în vederea soluționării, și Contestația înregistrată la nr.330 din 3 noiembrie 2000, formulată de domnul Ilie Mircea Rai și care formează obiectul Dosarului nr.372D/2000.

În sfârșit, la data de 6 noiembrie 2000 Biroul Electoral Central a înaintat Curții Constituționale, în vederea soluționării, Contestația înregistrată la nr.367 din 5 noiembrie 2000, formulată de domnul Adrian-Alexandru Niculescu și care formează obiectul Dosarului nr.382D/2000.

Contestațiile formulate în dosarele nr.362D/2000, nr.372D/2000 și nr.382D/2000 privesc exclusiv înregistrarea candidaturii domnului Lucian Orășel pentru funcția de Președinte al României la alegerile din 26 noiembrie 2000.

Potrivit dispozițiilor art.20 alin.4 teza întâi din Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale, astfel cum a fost modificat prin Hotărârea Plenului Curții Constituționale nr.19 din 17 octombrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.509 din 17 octombrie 2000, contestațiile se soluționează fără citarea părților, cu participarea numai a judecătorilor Curții, pe baza sesizării și a celorlalte documente aflate la dosar.

În cuprinsul contestației ce formează obiectul Dosarului nr.346D/2000 se susține, în esență, că cei doi candidați (domnii Lucian Orășel și Paul-Philippe Hohenzollern) beneficiază de statutul dublei cetățenii (și anume de cetățeniile română și americană și, respectiv, de cetățeniile română și britanică) și că, în consecință, Biroul Electoral Central nu trebuia să înregistreze candidatura acestora pentru funcția de Președinte al României.

Prin contestația formulată de doamna Veronica Gîndac, contestație care formează obiectul Dosarului nr.362D/2000, se susține că domnul Lucian Orășel nu întrunește condițiile prevăzute la art.35, coroborat cu art.16 alin.(3) din Constituție, pentru a putea candida la funcția de Președinte al României. În motivarea acestei susțineri se arată că la data de 25 octombrie 2000, când s-a prezentat la Biroul Electoral Central pentru depunerea candidaturii, domnul Lucian Orășel nu deținea cetățenia română și nu a fost înscris pe lista candidaților, pentru ca la data de 26 octombrie 2000 să se prezinte din nou la sediul Biroului Electoral Central "cu cetățenia redobândită". Se menționează că domnul Lucian Orășel nu a făcut

dovada existenței unei hotărâri a Guvernului, care să fi fost publicată în Monitorul Oficial al României și să ateste că și-a redobândit cetățenia română, așa cum prevăd dispozițiile Legii nr.21/1991 privind cetățenia română. Se mai arată că dovada renunțării la cetățenia americană a fost făcută cu o adevăriniță emisă de Ambasada S.U.A. la București, adevăriniță care nu poate suplini declarația autentică de renunțare la cetățenia altei țări.

Prin contestația ce formează obiectul Dosarului nr.372D/2000 se solicită respingerea candidaturii domnului Lucian Orășel pentru funcția de Președinte al României, susținându-se, în esență, că asupra acestuia planează bănuiala legitimă că ar fi agent al unor servicii secrete străine cu misiunea de a intoxica electoratul român cu informații care să îi deturneze pe alegători de la cauzele majore ce au contribuit la dezastrul economiei României.

În cuprinsul contestației care formează obiectul Dosarului nr.382D/2000 se solicită respingerea candidaturii domnului Lucian Orășel pentru funcția de Președinte al României, deoarece "din dosarul candidatului lipsește orice dovadă a renunțării la cetățenia americană, pe care candidatul, într-un interviu acordat ziarului «Cotidianul» din 21—22 octombrie 2000, a afirmat că a deținut-o".

În temeiul art.165 din Codul de procedură civilă, Curtea Constituțională a dispus, prin Încheierea din 2 noiembrie 2000, pronunțată în Dosarul nr.346D/2000, disjungerea capătului de cerere referitor la candidatura domnului Lucian Orășel, precum și continuarea dezbaterilor referitoare la contestarea candidaturii acestuia în ședința din 3 noiembrie 2000. Totodată prin Hotărârea nr.20 din 2 noiembrie 2000 a fost soluționată, separat, contestația referitoare la candidatura domnului Paul-Philippe Hohenzollern pentru funcția de Președinte al României.

Deoarece contestațiile ce formează obiectul dosarelor nr.346D/2000 și nr.362D/2000 au același obiect, și anume înregistrarea candidaturii domnului Lucian Orășel la funcția de Președinte al României, iar între motivele invocate există o strânsă legătură, Curtea, în ședința de dezbateri din 3 noiembrie 2000, pune în discuție din oficiu problema conexării celor două cauze.

Reprezentantul Ministerului Public consideră că sunt îndeplinite condițiile legale pentru conexare.

Curtea Constituțională, în temeiul prevederilor art.164 din Codul de procedură civilă și ale art.16 din Legea nr.47/1992, republicată, dispune conexarea Dosarului nr.362D/2000 la Dosarul nr.346D/2000.

De asemenea, deoarece Dosarul nr.382D/2000 are ca obiect contestarea înregistrării aceleiași candidaturi, în ședința din 6 noiembrie 2000 Curtea pune în discuție din oficiu problema conexării acestei cauze la Dosarul nr.346D/2000. Reprezentantul Ministerului Public consideră că sunt îndeplinite condițiile legale pentru conexare. Curtea Constituțională, în temeiul prevederilor art.164 din Codul de procedură civilă și ale art.16 din Legea nr.47/1992, republicată, dispune conexarea Dosarului nr.382D/2000 la Dosarul nr.346D/2000.

În sfârșit, la data de 7 noiembrie 2000 Curtea, din oficiu, pune în discuție problema conexării Dosarului nr.372D/2000 la Dosarul nr.346D/2000, conexare care este justificată de aceleași argumente ca și cele aplicabile în dosarele anterioare. Reprezentantul Ministerului Public consideră că sunt îndeplinite condițiile legale pentru conexare. Curtea Constituțională, în temeiul prevederilor art.164 din Codul de procedură civilă și ale art.16 din Legea nr.47/1992, republicată, dispune conexarea Dosarului nr.372D/2000 la Dosarul nr.346D/2000.

Dezbaterile pentru soluționarea contestațiilor privind înregistrarea candidaturii domnului Lucian Orășel pentru funcția de Președinte al României la alegerile din 26 noiembrie 2000, contestații care, ca urmare a conexărilor dispuse conform celor arătate mai sus, formează obiectul Dosarului nr.346D/2000, au avut loc în ședința din 1 noiembrie 2000 și au continuat în ședințele din 3 noiembrie 2000 și 7 noiembrie 2000. Dezbaterile desfășurate în ședințele de judecată din 1 noiembrie 2000 și din 3 noiembrie 2000 au fost consemnate în încheierile întocmite pentru ședințele respective.

În perioada de la primirea contestațiilor și până la dezbaterile finale din data de 7 noiembrie 2000 Curtea Constituțională a solicitat documente și informații atât de la contestatori și candidat, cât și de la diferite autorități, pentru a stabili dacă domnul Lucian Orășel, la data depunerii candidaturii pentru alegerea în funcția de Președinte al României (25 octombrie 2000), a avut și o altă cetățenie în afară de cetățenia română.

Astfel, având în vedere că prin scrisoarea sa din 1 noiembrie 2000, transmisă prin telefax, domnul Lucian Orășel a declarat că "[...] eu am o singură cetățenie, cea română", precum și că "Toate vizitele mele în străinătate și șederile mele în străinătate s-au bazat pe vize de ieșire din țară și vize acceptate de ședere în altă țară, pe perioadele respective", Curtea i-a adresat invitația de a depune la dosarul cauzei o fotocopie de pe pașaportul

românesc pe baza căruia a efectuat deplasările în străinătate și intrările în România. Candidatul Lucian Orășel nu a dat însă curs acestei solicitări. (Abia la 7 noiembrie 2000 candidatul a prezentat un pașaport românesc, dar care fusese emis cu numai o zi înainte.)

În aceste condiții, la data de 1 noiembrie 2000, prin adresa nr.3.678 Curtea Constituțională a solicitat Consulatului Statelor Unite ale Americii la București informații cu privire la existența sau inexistența, la data de 25 octombrie 2000, a cetățeniei americane a domnului Lucian Orășel. Totodată, în temeiul art.20 alin.4 teza a doua din Regulamentul Curții, modificat, au fost solicitate Direcției generale de evidență informatizată a persoanei din cadrul Ministerului de Interne informații referitoare la cetățenia română și la domiciliul domnului Lucian Orășel, în raport cu data de 25 octombrie 2000, precum și informații privind eventuala deținere de către candidat a altei cetățenii decât cea română. În temeiul aceluiași dispoziții regulamentare, precum și potrivit art.5 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, prin Adresa nr.346D/2000 din 1 noiembrie 2000, transmisă Inspectoratului general al poliției de frontieră din cadrul Ministerului de Interne, au fost solicitate date referitoare la pașaportul pe baza căruia domnul Lucian Orășel a intrat în România sau a ieșit din România după repatrierea sa. De asemenea, în conformitate cu art.5 din Legea nr.47/1992, republicată, prin Scrisoarea nr.346D/2000 din 5 noiembrie 2000, adresată Ambasadei României la Washington, au fost solicitate informații privind reglementările din S.U.A. în materia documentelor de călătorie internațională pentru persoane care nu dețin cetățenia americană. Aceeași solicitare a fost adresată din nou, prin faxul nr.346D/2000 din 5 noiembrie 2000, și Consulatului Statelor Unite ale Americii la București. Totodată prin adresa din 5 noiembrie 2000 s-a solicitat Inspectoratului general al poliției de frontieră din cadrul Ministerului de Interne să precizeze dacă autoritățile S.U.A. pot elibera pașaport "simplu" (propriu-zis) unui titular care nu are cetățenia americană și dacă titularul unui document de călătorie internațională eliberat de autoritățile S.U.A., care nu deține cetățenia americană, are nevoie de viza autorităților române pentru intrarea în România. La aceeași dată s-a solicitat Direcției relații consulare din cadrul Ministerului Afacerilor Externe să comunice Curții Constituționale dacă în cursul anului 2000 domnului Lucian Orășel i s-a eliberat viză pentru intrarea în România de către consulatele române (în special, de consulatele deschise în S.U.A. și în Olanda). De asemenea, prin Adresa nr.346D/2000 din 5 noiembrie 2000 s-a solicitat Direcției generale de evidență informatizată a persoanei din cadrul Ministerului de Interne punerea la dispoziția Curții Constituționale a dosarului privind repatrierea în anul 1994 a domnului Lucian Orășel.

În sfârșit, în scopul soluționării contestațiilor, domnului Lucian Orășel i s-a înmănat o scrisoare, redactată în limba engleză, prin care se atestă că pe rolul Curții Constituționale există o contestație împotriva candidaturii acestuia pentru funcția de Președinte al României, solicitându-se autorităților competente acordarea întregului sprijin domnului Lucian Orășel, în vederea obținerii de către acesta a oricărui element relevant pentru soluționarea cauzei.

În vederea deplinei asigurări a exercitării dreptului la apărare, candidatului i s-au transmis copii de pe toate scrisorile adresate de Curte autorităților și instituțiilor arătate, precum și copii de pe răspunsurile primite la acestea. De asemenea, în temeiul art.20 alin.4 teza a doua din Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale, în redactarea modificată prin Hotărârea Plenului Curții Constituționale nr.19/2000, domnului Lucian Orășel i s-a solicitat de mai multe ori să pună la dispoziție Curții Constituționale documente relevante din care să rezulte că la data depunerii candidaturii sale pentru funcția de Președinte al României nu mai deținea și cetățenia S.U.A.

CURTEA,

analizând contestațiile în raport cu prevederile Constituției și ale Legii nr.69/1992 pentru alegerea Președintelui României, cu modificările ulterioare, văzând concluziile reprezentantului Ministerului Public, precum și documentele aflate la dosar, reține următoarele:

Potrivit dispozițiilor art.144 lit.d) din Constituție, ale art.26 din Legea nr.47/1992, republicată, ale art.2 alin.(2) și ale art.11 alin.(3) din Legea nr.69/1992, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să soluționeze contestațiile privind înregistrarea candidaturii domnului Lucian Orășel pentru funcția de Președinte al României.

Toate contestațiile conexe în prezenta cauză sunt motivate, în esență, în sensul că domnul Lucian Orășel nu îndeplinește condițiile de eligibilitate prevăzute la art.35 alin.(1), raportat la art.16 alin.(3) din Constituție, deoarece, în afară de cetățenia română, are și cetățenia Statelor Unite ale Americii.

În plus, în contestația care formează obiectul Dosarului nr.372D/2000 s-a mai susținut și că există bănuiala potrivit căreia candidatul ar fi agent al unor servicii secrete străine.

Curtea constată că acest din urmă motiv nu se încadrează în impedimentele constituționale pentru a fi ales în funcția de Președinte al României și, prin urmare, nu poate constitui obiect al controlului exercitat de Curtea Constituțională.

Art.35 alin.(1) și art.16 alin.(3) din Constituție, invocate în motivarea contestațiilor, prevăd:

— Art.35: “(1) Au dreptul de a fi aleși cetățenii cu drept de vot care îndeplinesc condițiile prevăzute în articolul 16 alineatul (3), dacă nu le este interzisă asocierea în partide politice, potrivit articolului 37 alineatul (3).”;

— Art.16 alin.(3): “Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate de persoanele care au numai cetățenia română și domiciliul în țară.”

Curtea, examinând documentele aflate în dosarul primit de la Biroul Electoral Central, constată că domnul Lucian Orășel are cetățenia română și domiciliul în țară. Această situație s-a confirmat ulterior și prin copia de pe adeverința nr.27.817 din 16 mai 1994, eliberată de Direcția generală de pașapoarte și a poliției de frontieră din cadrul Ministerului de Interne, document potrivit căruia domnul Lucian Orășel și-a redobândit cetățenia română în condițiile prevăzute la art.36 din Legea nr.21/1991 privind cetățenia română.

În schimb, din nici unul dintre aceste documente nu rezultă date concludente care să confirme sau să infirme susținerile contestatorilor cu privire la deținerea și a unei alte cetățenii. De aceea a fost necesară întreprinderea a numeroase demersuri pentru obținerea de informații și date pertinente, în condițiile în care candidatul, deși invitat de mai multe ori, nu a prezentat nici un fel de pașaport, iar Secția consulară a Ambasadei Statelor Unite ale Americii la București, la data de 2 noiembrie 2000, a răspuns la solicitarea Curții din 1 noiembrie 2000 că “Ambasada nu vă poate furniza informații privind cetățenia domnului Orășel”.

Contestațiile, celelalte acte ale dosarului, precum și documentele, informațiile și datele obținute ulterior au fost comunicate candidatului, dându-i-se posibilitatea să își formuleze apărările în cunoștință de cauză, iar dezbaterea cauzei a fost amânată de mai multe ori pentru a i se asigura exercițiul deplin al dreptului la apărare.

În legătură cu acest din urmă aspect, deși dispozițiile art.11 alin.(3) din Legea nr.69/1992 pentru alegerea Președintelui României obligă Curtea Constituțională să soluționeze contestația în cel mult 48 de ore de la înregistrarea acesteia (adică, în speță, nu mai târziu de 2 noiembrie 2000, ora 14,00), Curtea a considerat că asupra menționatei reglementări legale prevalează, în lumina garantării, prin art.24 din Constituție, a dreptului la apărare, imperativul asigurării pentru candidat a timpului necesar realizării oricărui demersuri care să permită înlăturarea dovezilor nefavorabile existente la dosar. Așa fiind, Curtea a dispus continuarea dezbaterilor până la data de 7 noiembrie 2000, când a fost pronunțată prezenta hotărâre, în condițiile în care, potrivit dispozițiilor legale aplicabile, aceasta este cea din urmă zi pentru soluționarea de către Curtea Constituțională a contestațiilor împotriva înregistrării candidaturilor pentru funcția de Președinte al României.

Pe parcursul soluționării contestației, la solicitarea Curții, candidatul Lucian Orășel a depus la dosar, succesiv, trei declarații scrise personal, completate cu explicații suplimentare prezentate în mod oral Plenului Curții. Prin toate aceste declarații și explicații candidatul a afirmat constant că nu are și nu a avut niciodată cetățenia americană, precum și că a fost doar rezident în Statele Unite ale Americii. În acest sens s-a oferit să prezinte o dovadă pertinentă, eliberată de Oficiul de imigrări și naturalizare al Statului New York, unde este rezident. În consecință, a depus la dosarul Curții un formular emis de oficiul menționat, formular care, potrivit propriei sale declarații, i-a fost transmis prin telefax din Statele Unite ale Americii de soția sa. Examinând acest act, care poartă data de 6 noiembrie 2000, Curtea constată că unica informație ce rezultă din conținutul său este următoarea: “Am efectuat o cercetare completă dacă există dosare/fișe în legătură cu cererea dumneavoastră și nu au fost găsite.” Candidatul nu a anexat însă și cererea prin care s-a solicitat eliberarea acestui act. Așa fiind, Curtea constată că din acest document nu rezultă faptul că domnul Lucian Orășel are sau nu are cetățenia americană.

Candidatul a susținut, de asemenea, că nu a fost niciodată titularul unui pașaport american, ci, în calitate sa de rezident permanent, i s-a eliberat un simplu permis pentru multiple ieșiri și intrări din/în Statele Unite ale Americii. La solicitarea Curții de a prezenta în original sau în copie acel document, candidatul a arătat că urmează să îl obțină de la ambasadă, unde l-a depus după intrarea în țară, pentru ca după aceea să susțină că

documentul nu mai există, întrucât pentru fiecare călătorie se eliberează un nou permis. Ulterior a revenit asupra acestei susțineri, arătând că ultima dată când a intrat în România a utilizat un document asemănător pașaportului american, pe care însă există mențiunea "în loc de" pașaport, precum și că, probabil, acesta a fost confundat de organele de control de la frontiera română cu un pașaport propriu-zis. Cu toate acestea, nu a prezentat nici acest document, susținând că, prin intermediul mamei sale adoptive, l-a returnat autorității americane emitente.

În aceste condiții Curtea a trebuit să se adreseze autorităților române competente. Din corespondența purtată cu autoritățile competente din cadrul Ministerului de Interne a rezultat că domnul Lucian Orășel a emigrat cu un pașaport românesc eliberat în anul 1976, având durată de valabilitate de numai 2 ani, iar ulterior, până la data de 6 noiembrie 2000, nu i s-a mai eliberat vreun alt pașaport românesc. De asemenea, a mai rezultat că domnul Lucian Orășel a intrat în România la data de 12 ianuarie 1998 și a ieșit la data de 9 februarie 1998 cu pașaportul nr.110072670, eliberat de autoritățile americane, iar apoi, utilizând pașaportul nr.111841947, eliberat de aceleași autorități, a mai călătorit în România de șase ori, ultima intrare fiind la data de 18 august 2000.

Tot la solicitarea Curții Inspectoratul general al poliției de frontieră din cadrul Ministerului de Interne, Ambasada României la Washington, Consulatul General al României la New York și Consulatul Statelor Unite ale Americii la București au comunicat că pașapoarte americane propriu-zise se eliberează doar cetățenilor Statelor Unite ale Americii. Rezidenților și refugiaților li se eliberează alte tipuri de documente de călătorie, existând deosebiri esențiale față de pașaportul propriu-zis. În acest sens, au fost puse la dispoziție Curții fotocopii de pe diferitele tipuri de documente. S-a mai făcut și precizarea că acele documente se păstrează de către titulari, neexistând obligația restituirii lor. De asemenea, s-a comunicat că pentru a putea intra în România cu un alt document de călătorie internațională decât pașaportul este necesară și viza autorităților române, iar domnul Lucian Orășel niciodată nu a solicitat și nu a obținut o asemenea viză.

Curtea a solicitat Ministerului de Interne și dosarul de repatriere al domnului Lucian Orășel. În cuprinsul acestui dosar, Curtea a constatat că se află declarația autenticată a domnului Lucian Orășel în vederea redobândirii cetățeniei române, în care acesta a precizat expres că este "cetățean american", iar notarul de stat, în încheierea de autentificare din 11 mai 1994 a declarației, a consemnat că în fața sa s-a prezentat "Orășel Lucian Vasile, cetățean american, domiciliat în 1200 5th Avenue Suite 2 D New York NY 10029 U.S.A., identificat prin pașaport nr.110072670, eliberat la 6 septembrie 1988 de aut. din U.S.A.". Curtea observă că acest pașaport este identic aceluia cu care candidatul a călătorit în România în lunile ianuarie și februarie 1998.

Așa fiind, Curtea Constituțională constată că domnul Lucian Orășel deține, pe lângă cetățenia română, și cetățenia Statelor Unite ale Americii. Această împrejurare, în conformitate cu prevederile art.35 alin.(1), raportate la art.16 alin.(3) din Constituție, constituie o cauză de excludere a posibilității de a fi ales într-o funcție de demnitate publică, civilă sau militară, și de a îndeplini o asemenea funcție, iar potrivit dispozițiilor art.10 alin.(1) din Legea nr.69/1992, "Nu pot candida persoanele care, la data depunerii candidaturii, nu îndeplinesc condițiile prevăzute de art.35 din Constituție pentru a fi alese sau care au fost alese anterior, de două ori, ca Președinte al României".

Față de considerentele de mai sus Curtea constată că sunt întemeiate contestațiile depuse împotriva candidaturii pentru funcția de Președinte al României a domnului Lucian Orășel și de aceea acestea urmează să fie admise, impunându-se anularea înregistrării de către Biroul Electoral Central a acestei candidaturi.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art.144 lit.d) din Constituție, al art.13 alin.(1) lit.B.a), al art.26 și 27 din Legea nr.47/1992, republicată, precum și al art.2 alin.(2) și al art.11 alin.(2) și (3) din Legea nr.69/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA

În numele legii

HOTĂRĂȘTE:

Admite contestațiile formulate de doamna Veronica Nanu, doamna Veronica Gîndac, domnul Ilie Mircea Rai și domnul Adrian-Alexandru Niculescu și, în consecință, dispune anularea înregistrării de către Biroul Electoral Central a candidaturii domnului Lucian Orășel pentru funcția de Președinte al României.

Hotărârea este definitivă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.